

GÜNÜMÜZDE YENİ BİR BOŞ ZAMAN AKTİVİTESİ OLARAK İNTERNET: ÖĞRETİM ÜYELERİ ÖRNEĞİ*

INTERNET, A NEW LEISURE ACTIVITY NOWADAYS: LECTURER SAMPLE

Okt. Dr. Mikail TEL

Fırat Üniversitesi Sivrice MYO-ELAZIĞ
mtel@firat.edu.tr

Yrd. Doç. Dr. Bahadır KÖKSALAN

Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi-ELAZIĞ
bkoksalan@firat.edu.tr

Öz

İnternetin kullanımı Türkiye’de yaygın olarak görülmektedir. İnternet, toplumun herkesimdeki insanlar tarafından çeşitli amaçlar için sıkça kullanılmaktadır. Bu yönüyle internet, sosyal bilimlerin çeşitli yönleri ile araştırdığı önemli bir sosyal olgudur.

İnternetin sosyal yapıyı değiştirmeye başladığı görülmektedir. Bunlardan biri de boş zaman alışkanlığıdır. İnternet, %87.8 oranıyla değişik sıklıklarda bir boş zaman etkinliği olarak kullanılmaktadır.

İnterneti, boş zaman aktivitesi olarak, erkek öğretim üyeleri kadın öğretim üyelerine göre daha yüksek oranlarda kullanmaktadırlar. Genç yaşlarda ve bekâr öğretim üyeleri, yüksek oranlarda interneti kullanmaktadırlar. Uzmanlık alanlarına göre ise fen bilimlerinde çalışan öğretim üyeleri, daha sıklıkla bir boş zaman aktivitesi olarak interneti kullanmaktadırlar.

Anahtar Sözcükler: Öğretim Üyeleri ve İnternet, Boş Zaman ve İnternet

Abstract

Internet usage is seen widespread in Turkey. It is used for various purposes by all the people in every kind of societies. Because of this, internet is a social fact that is searched thoroughly by social science.

Social structure is begun to change by internet, like leisure behavior. Internet is used at a rate of 87.8 %at different frequencies as leisure activity.

Male lecturers use internet as leisure activity at higher rates when compared with female ones. Young and single lecturers use internet at high rates. Internet is more used at high rates in science fields as an expertise field.

Key Words: Lecturers and Internet, Leisure and Internet

* Bu çalışma, Mikail Tel, Öğretim Üyelerinin Boş Zaman Etkinlikleri Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma: Doğu Anadolu Örneği (Basılmamış Doktora Tezi), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı, Elazığ, 2007 adlı çalışmadan yararlanılarak hazırlanmıştır.

Giriş ve Amaç

Modern toplumların toplumsal yapılarında gelişen teknoloji ile beraber hızlı gelişme ve değişimler yaşanmaktadır. Modern toplumlar P.Drucker'e göre "bilgi toplumu", D. Kellner'e göre ise "teknokapitalizm" olarak adlandırılmaktadırlar. Günümüz modern toplumları daha çok bilgi toplumu, bilgi iletişim ya da bilişim toplumu olarak kabul edilmektedir (Kızılcelik, 1998:122).

Bu toplumlarda tarım ve fabrika işçilerinin sayısı azalırken, profesyonel meslekler, teknik ve beyaz yakalı işçilerin sayısında bir artış görülmektedir. Ayrıca medya, bilişim ve bilginin temel bir güç olması, bu toplumların en temel özelliğidir (Kızılcelik, 1998:123). Bilgi toplumu ya da post endüstriyel toplumunda bilgi güçtür ve bilgi, egemen sınıf ve güçlerin kullandığı bir aygıt konumundadır. Bu aygıt, hem ticarileşmiş hem de bilgi-iletişim ve bilişim ağını içeren internettir. İnternet, bilgi toplumunun kazandığı yeni ve sosyo-ekonomik-kültürel ve siyasal boyutları olan bir alettir.

Günümüzde internet kullanıcılarının sayısı sürekli olarak artmaktadır. 21. yüzyılın bu teknolojisi, günümüzde 7'den 70'e kadar herkesin hayatına bir şekilde girmeye başlamıştır. İnternet, toplumun her kesiminde ve her alanında kullanılmaya başlanmıştır. Kitle iletişim araçlarının tümü ağ üzerinden yayınlara da başlamıştır. İnternet, dünya üzerindeki milyarlarca bilgisayar ve bilgisayar kullanılmasını birbirine bağlayan sanal bir bilgi ağına verilen addır (Yurtsan, 1996: 90).

İnternet kullanımının çok hızlı arttığı ülkelerden biri olan Türkiye'de kayıtlı internet abonesin sayısının 3 milyon civarında olduğu tahmin edilmektedir. Kayıtlı kullananların yanı sıra işyeri, kafeler gibi mekânlardaki kullanımda dikkate alındığında internet kullanıcılarının 4 milyon olduğu tahmin edilmektedir (Yıldız, 2005: 40).

İnternet, 1970 yılında, Amerikan Savunma Bakanlığı tarafından araştırma kuruluşları ve üniversiteler arasındaki bilgi alışverişini sağlamak amacıyla kurulmuştur. İnternetin ülkemize gelmesi ise 1990'lı yılların başına dayanır. Türkiye'de ilk internet bağlantısı Nisan 1993'te ODTÜ'de gerçekleştirilmiştir (Bölükbaş, 2005:13).

İnternetin hayatımızı nasıl etkilediği ve kolaylaştırdığı dikkat çekmekle beraber, en çok, zaman kazandırarak hayatımızı kolaylaştırmaktadır. Haberleşmeden alışverişe, bilgi almaktan bilgi paylaşmaya kadar her alan internet sayesinde hızlanmıştır (Konedrali, 2006:13). İnternet teknolojisi eğitimde, ticarete, mühendislik uygulamaları ve savunma sanayine kadar yaşamımızın her kesimine girmiştir (Gürol ve Sevindik, 2005). İnternetin tüm dünyada bir ilgi

ile karşılanmasının ve hızla yayılmasının en önemli sebebi, internet sayesinde en güncel bilgiye en hızlı ve ucuz olarak ulaşabilme olanağının iyi kavranılmış olmasında yatmaktadır (Uysal ve Tunç, 1996:1). Yine internetin, toplumlar arası işbirliği ve dayanışmaya katkıda bulunduğu ve bunu olumlu yönde etkilediği bilinmektedir. İnternet ve bilgisayar teknolojisi sürekli değişmekte ve genişlemektedir (Kozanoğlu, 1997:100).

İnternet, hayatımızı olumlu yönde etkilemesi yanında, yapılan işin özelliğine göre kullanma amacının da değiştiğini söyleyebiliriz (Bülbül, 1998:17). İnternet, kullanıcılara farklı servisler sunmaktadır. Yazılım ihtiyacına göre FTP'yi, haberleşmek için e-mail ve chat, günlük hayatını daha zevkli hale getirmek için ise www servisini kullanması internetin çeşitli kullanım biçimlerini göstermektedir.

Sosyal bir olgu olarak internetin sosyal bilimlerin araştırma konusu haline gelmesi 20. yüzyılın yaklaşık son 5 yılına rastlamaktadır. Artık yeni bir medya türü olarak internet, başta iletişim araştırmaları olmak üzere sosyal bilimcilerin çeşitli yönleri ile araştırdıkları önemli bir sosyal olgudur (Atabek, 2001:51).

İnternet toplumsal yaşantımızda; tutum, davranış ve alışkanlıklarda önemli değişikliklere yol açacak bir potansiyele sahiptir. Öyle ki internet aileden, arkadaşlık ilişkilerine, iş ilişkilerine kadar bir dizi sosyal yapıyı değiştirmeye başlamış gibi görünmektedir (Tarcan, 2005:3). İnternet kullanma süresi arttıkça, kullananlar, sosyal hayattaki insanlarla daha az ilişkiye girmekte bu da “sosyal izolasyonu” beraberinde getirmektedir (Yıldız-Bölükbaş, 2005:142-145). İnternetin, günümüzde klasik yaşama biçimlerini, algılayışlarını değiştirecek bir etkiye sahip olması beklenmektedir. Çünkü gelecekte internet, yaşamı doğrudan etkileyen bir teknoloji haline gelecektir. Hatta günlük yaşamdaki etkileri şimdiden görülmeye başlamıştır (Bölükbaş, 2005:11).

İnternet sözcüğünü duyan kimse, doğal olarak internetin bir tür eğlence aracı olduğunu düşünmektedir. Kitle iletişim araçları da genellikle internetin içeriğini eğlence ve özgürleşme olarak yansıtmaktadır (Yıldız-Bölükbaş, 2005:142). Bugün bilgisayar ve internet üzerinden televizyon, radyo, gazete, dergi, sesli ve görüntülü chat tüm dünyada yapılmaktadır (Kocadaş, 2002:35). İnternet kullanıcıları üzerine yapılan araştırmada kullanıcıların %60'nın daha az televizyon izledikleri, 1/3'nün ise daha az gazete okudukları belirtilmiştir (Yıldız-Bölükbaş, 2005:142-145). Bilgisayar destekli iletişimdeki hızlı değişim boş zaman aktivitelerini de etkilemiştir. Televizyon izlemek boş zaman faaliyetlerinde son on yılda ilk sırada yer alırken, bilgisayar, televizyonun yerini alma yolundadır (Okuyucu- Ramazanoğlu, 2006:73).

İnterneti günümüzde yeni bir boş zaman değerlendirme aracı olarak görebiliriz. Kimilerine göre internet, hoşça zaman geçirebilecek bir alandır (Kocadaş, 2002:31). İnsanlar, günlerinin belirli bir dilimini internet ve bilgisayar karşısında geçirmektedir. Yapılan araştırmalarda, Türk internet kullanıcılarının kullanım sıklığı açısından haftada 2–3 kere bağlananlar %22’dir. Bir günde ortalama 1–2 saat internette kalmaktadırlar (www.gfkturkiye.com). Yine üniversite öğretim elemanları üzerine yapılan bir araştırmada her gün kullananların, oranı %57.5 ile çoğunluğu oluşturdukları görülmüştür. Haftada 2–3 gün kullananların oranı %35 olarak belirlenmiştir. Elde edilen bulgulardan, öğretim elemanlarının internetten sıklıkla faydalandıkları söylenebilir (Bülbül, 1998:20).

Bu araştırmanın amacı, üniversitelerde görev yapan öğretim üyelerinin boş zamanlarında internet kullanma sıklıklarının cinsiyeti yaş medeni durum, uzmanlık alanı, unvan ve doğum yeri değişkenleri arasındaki ilişkiyi belirlemektir.

Materyal ve Yöntem

Bu araştırmanın evrenini, Doğu Anadolu Bölgesi’nde bulunan; Atatürk, Fırat, Kafkas, İnönü ve 100. Yıl Üniversitelerinin, çeşitli fakültelerinde görev yapan (2558 kişi) öğretim üyeleri oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise; çalışma evrenindeki 2558 öğretim üyesinin %30’u (793) öğretim üyesi oluşturmaktadır. Anketlerden geri dönen ve değerlendirmeye tabi tutulan 468’i işlem görmüştür. Anketlerin geri dönüş oranı %59 olarak görülmüştür.

Araştırmada bilgi toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen anket kullanılmıştır. Ankette kişisel bilgilerin dışındaki sorularda birden fazla seçeneğin işaretlenebileceği bir teknik uygulanmıştır. Anketle, elde edilen bilgiler frekans ve yüzde olarak tablollaştırılarak yorumlanmıştır. Ayrıca, araştırmada genel bir eğilimin belirlenmesi amacı ön planda tutulduğu için, bu değerler arasında detaylı bir ilişki aranmıştır. Ayrıca, öğretim üyelerinin kişisel bilgilerine yer verilmiştir.

Öğretim üyelerinin internet kullanma sıklıkları ile cinsiyet, yaş, medeni durum, unvan, uzmanlık alanları ve doğum yeri gibi değişkenlerle arasındaki ilişki “ki kare tekniği” kullanılarak incelenmeye çalışılmıştır.

Bulgular ve Değerlendirme

Günümüzde üniversitelerin yaygın olarak internet hizmeti de sundukları söylenebilir. Öğretim elemanları üzerine yapılan araştırmada, internet hizmetinden her gün faydalananların oranı %57 ile çoğunluğu oluşturmaktadır. Haftada 2–3 gün kullanma oranı %35 olarak belirlenmiştir. Öğretim elemanlarının internetten sıklıkla faydalandıkları söylenebilir.

Öğretim elemanları internetten; bilimsel çalışmalar için gerekli materyale ulaşma, kaynak tarama ve iletişim amaçlı yararlanmaktadırlar. Öğretim elemanlarının genellikle internetten öğretim amaçlı yararlandığı görülmektedir (Bülbül, 1998: 20–27).

Bu teknoloji harikasının öğretim üyelerince hangi sıklıkla kullandıkları merak konusudur. Öğretim üyelerinin internet kullanma sıklıklarına bakıldığında; her zaman kullanırım %10.7, sıklıkla kullanırım %26.9, ara sıra kullanırım %21.6, nadiren kullanırım %21.7, hiç kullanmam %12.2 olarak görülmektedir. Öğretim üyelerinin en yüksek oranlarda bir boş zaman aktivitesi olarak “sıklıkla ve ara sıra” internet kullandıklarını belirtmek mümkündür. Kullanma sıklığına bakıldığında öğretim üyelerinin %87.8’nin internet’ten çeşitli sıklıklarda istifade ettiklerini görmekteyiz. Araştırmalarda öğretim elemanlarının internetten yararlanma oranı %80 iken, %20’si yararlanmadıklarını belirtmişlerdir (Aytaç vd., 2001:183). Yapılan bu araştırmaya göre internet kullanmayanların oranı %20 iken, bizim yaptığımız araştırma sonucunda %12’lik bir oran görülmektedir. Aradaki bu oransal farkın zamanla daha artacağını söylemek mümkündür. Genel olarak bugün üniversitelerdeki tüm odalarda, öğretim üyelerinin ofislerinde ve evlerinde bilgisayar ve internet ağı bulunmaktadır. Öğretim üyelerinin interneti; bilgi alışverişlerinde veya güncel olayları ve gelişmeleri takipte kullandıkları söylenebilir.

Aşağıda internet kullanma sıklığı ile bazı değişkenler arasındaki ilişki incelenecektir.

Tablo 1: Cinsiyet İle İnternette Yararlanma Sıklıkları Arasındaki İlişkinin Dağılımı

İnternet’ten Yararlanma						
Cinsiyet	Her Zaman	Sıklıkla	Arasıra	Nadiren	Hiç	Toplam
Kadın	3 5.5	21 38.2	12 24.8	12 21.8	7 12.7	55 100.0
Erkek	47 11.4	105 25.4	122 29.5	89 21.5	50 12.1	413 100.0
Toplam	50 10.7	124 26.9	134 28.6	101 21.6	57 12.2	468 100.0

$\chi^2 = 5.557$ $sd=4$ $p > 0.05$

Cinsiyet ile internetten yararlanma arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemekle beraber, erkek öğretim üyelerinin “her zaman” internetten faydalanma oranları %11.4, kadın öğretim üyelerine göre daha yüksek (%5.5) olarak görülmektedir.

İnternette genel olarak yararlanma her iki cinsiyet açısından “nadiren” ve “hiç” kullanmama benzer oranlardadır. Erkek öğretim üyelerinin kadın öğretim üyelerine oranla “her zaman ve ara sıra” daha yoğun kullandıkları görülmektedir. “Sıklıkla” kullanma oranının ise kadın öğretim üyelerinde yüksek olduğu görülmektedir. Erkek öğretim üyelerinin kadın

öğretim üyelerine göre interneti “her zaman” yüksek oranlarda kullanması, kadın öğretim üyelerinin akademik çalışma dışında ev işleri, eş ve çocuk sorumluluğunun birinci derecede üzerlerinde olması nedenleri ile açıklanabilir.

Ülkemizde internet kullanıcılarının genel özellikleri ile ilgili bir çalışma yapılmamıştır. Öğretmenler üzerine yapılan bir araştırmada genel toplam açısından, öğretmenlerin %29'nun internet kullandığı, %70'nin ise internet kullanmadığı görülmüştür. Verilere göre hem bayan hem de erkek öğretmenlerde internet kullanmayanların oranının daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre ise anlamlı bir fark belirlenmemiştir (Gezer–Sevim, 2006:81). Yapılan bir araştırmada kadınların daha az internet kullandıkları ortaya çıkmıştır (Yıldız– Bölükbaş, 2005:142–145).

Tablo 2’de, yaş ile internet kullanma sıklıkları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemektedir. İnternet kullanma sıklıkları 30 yaşından küçük öğretim üyelerinde; sıklıkla %30.8, ara sıra %23.1, nadiren %19.2 ve her zaman %15.4 olarak çıkmıştır.

Tablo 2: Yaş İle İnternette Yararlanma Sıklıkları Arasındaki İlişkinin Dağılımı

İnternet'ten Yararlanma						
Yaş	Her Zaman	Sıklıkla	Ara sıra	Nadiren	Hiç	Toplam
30'dan küçük	4	8	6	5	3	26
	15.4	30.8	23.1	19.2	11.5	100.0
31- 40	22	71	73	68	24	258
	8.5	27.5	28.3	26.4	9.3	100.0
41-50	18	38	41	23	24	144
	12.5	26.4	28.5	16.0	16.7	100.0
51 ve üstü	6	9	14	5	6	3
	15.0	22.5	35.0	12.5	15.0	100.0
Toplam	50	126	134	101	57	468
	10.7	26.9	28.6	21.6	12.2	100.0

$$x^2 = 14.969 \quad sd=12 \quad p>0.05$$

31–40 yaş grubu öğretim üyelerinde; ara sıra kullanma %28.3, sıklıkla %27.5, nadiren %26.4 olarak görülmektedir. 41–50 yaş grubunda ise; ara sıra %28.5, sıklıkla %26.4, nadiren %16.0 olarak kullanılırken, 51 ve üstü yaşlarda kullanma oranı; ara sıra %35.4, sıklıkla %22.5, nadiren ise %12.5 olarak görülmektedir.

Tablodan genel olarak interneti “her zaman” ve “sıklıkla” kullanma 30 yaş altı öğretim üyelerinde en yüksek oranlarda görülmektedir. Bunun nedeni; genç öğretim üyelerinin, teknolojiye yakınlık / yatkınlık, bilgi ve beceri düzeyleri ile eğitim yaşamlarının internet ve ağ bilgisinde, diğer yaşta öğretim üyelerine göre daha fazla bilgi sahibi olması ve interneti tüm alanlarda kullanması olarak gösterilebilir. İnterneti sıklıkla kullanmada, yaşın artışıyla beraber

oransal olarak azalma meydana gelmektedir. Bilgisayar ve internetin ülkemizde kullanılış tarihi göz önüne alındığında, yaş seviyesi yüksek olan öğretim üyelerinin “ara sıra” interneti kullanma oranlarının normal karşılanması gerektiği belirtilebilir.

Yapılan araştırmalarda, internet kullanıcılarının arasındaki en önemli demografik farklar; yaş ve eğitim düzeyi farklarıdır. İsveç ulusal bilim araştırmaları kurumunun bir araştırmasına göre de araştırmaya katılanların %89’nun 24 yaş ve altında olduğu ve haftada 35 saatin bilgisayar karşısında geçirildiği ortaya çıkmıştır (Yıldız–Bölükbaş, 2005:142–145). Yapılan bir araştırmada, ileri yaşlarda olanların, daha az internet kullandıkları ortaya çıkmıştır (Kuloğlu, 2001:36).

Tablo 3: Medeni Durum İle İnternette Yararlanma Sıklıkları Arasındaki İlişki Dağılımı

Medeni Durum	İnternet'ten Yararlanma					Toplam
	Her Zaman	Sıklıkla	Arasıra	Nadiren	Hiç	
Evli	41 9.8	108 25.8	123 29.4	93 22.2	54 12.9	419 100.0
Bekâr	9 18.4	18 36.7	11 22.4	8 16.3	3 6.1	49 100.0
Toplam	50 10.7	126 26.9	134 28.6	101 21.6	57 12.2	468 100.0

$$x^2 = 8.061 \quad sd=4 \quad p > 0.05$$

Tablo 3’de medeni durum ile internet’ten yararlanma arasında anlamlı bir fark görülmemektedir. “Her zaman” interneti kullanma, bekâr öğretim üyelerinde %18.4, evli öğretim üyelerinde %9.8 olarak görülmektedir. “Sıklıkla” kullanma oranında bekârlarda %36.7, evlilerde %25.8 olarak bulunmuştur. Bekârların evlilere oranla “her zaman” ve “sıklıkla” daha yüksek oranlarda internette yararlandıkları görülmektedir. “Hiç kullanmıyorum” diyenlerin oranının evlilerde daha yüksek olduğu görülmektedir. Evlilerin “ara sıra” ve “nadiren” kullanma oranlarının bekârlara göre yüksek olduğu belirlenmiştir.

Bekârların, evlilere göre “her zaman” ve “sıklıkla” daha fazla internette yararlandıkları söylenebilir. Bunun nedenleri altında, bekâr öğretim üyelerinin bir kısmının 30 yaş altında ve genç olması yatmaktadır. Bekar öğretim üyelerinin ailevi sorumluluklarının olmayışından (eşine zaman ayırma, çocuklar, ev işlerine yardım, ailevi sorumluluklar gibi) dolayı, boş zaman etkinliklerinden biri olan internete daha fazla katıldıkları söylenebilir. İnterneti “her zaman” ve “sıklıkla” kullanma oranının gençlerde daha yüksek oranlarda olduğu görülmüştür.

Tablo 4: Uzmanlık Alanları İle İnternette Yararlanma Sıklıkları Arasındaki İlişki Dağılımı

Uzmanlık Alanları	İnternet'ten Yararlanma					Toplam
	Her Zaman	Sıklıkla	Arasıra	Nadiren	Hiç	
Sağlık bilimleri	10 8.1	41 33.1	32 25.8	28 22.6	13 10.5	124 100.0
Sosyal bilimler	16 8.9	42 23.5	67 37.4	31 17.3	23 12.8	179 100.0
Fen bilimleri	24 14.5	43 26.1	35 21.2	42 25.5	21 12.7	165 100.0
Toplam	50 10.7	126 26.9	134 28.6	101 21.6	57 12.2	468 100.0

$$x^2 = 17.657 \quad sd= 8 \quad p<0.05$$

Tablo 4’de uzmanlık alanları ile interneti kullanma sıklıkları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmektedir. Sağlık bilimleri alanında çalışan öğretim üyelerinde interneti kullanma oranı; sıklıkla %33.1, ara sıra %25.8, nadiren %22.6 olarak görülmektedir. Sosyal bilimlerde çalışan öğretim üyelerinde ise; ara sıra %37.4, sıklıkla %23.5, nadiren %17.3 olarak görülürken, fen bilimlerinde; sıklıkla %26.1, nadiren %25.5, ara sıra %21.2 ve her zaman %14.5 olarak görülmektedir. Hiç kullanılmadığını ise tüm uzmanlık alanlarında %12 civarında olduğu görülmektedir.

Tablodan genel olarak şu sonuçlar çıkarılabilir: Sağlık bilimlerinde çalışan öğretim üyelerinin %33.1’ü interneti “sıklıkla” kullanırken, bunları fen bilimlerinde (%26.1) ve sosyal bilimlerinde çalışan öğretim üyeleri (%23.5) takip etmektedir. “Ara sıra” en yüksek değerde kullanma ise sosyal bilimlerde çalışan öğretim üyelerinde görülmektedir.

Fen bilimlerinde çalışan öğretim üyelerinde, interneti kullanma “her zaman” en yüksek oranda görülmektedir. Bunun nedeni fen bilimlerinde çalışan öğretim üyelerinin bilgisayar teknolojilerini daha çok kullandıkları olabilir. Fen bilimlerinde çalışan öğretim üyelerinin sosyal ve sağlık bilimlerindeki öğretim üyelerine oranla daha çok bilgisayarla ve ağla iç içe oldukları söylenebilir.

İnternet kullanma oranları ile ilgili öğretmenler üzerine yapılan bir araştırmada en fazla internet kullanan öğretmenlerin yabancı dil–mesleki branşlara mensup öğretmenler, en az internet kullanan öğretmenler ise sosyal ve edebiyat branşlarına mensup öğretmenler olarak belirlenmiştir. Öğretmenlerin branşları ile internet kullanma arasında anlamlı bir fark bulunduğu belirtilmiştir (Gezer– Sevim, 2006:81).

Tablo 5: Ünvan İle İnternette Yararlanma Sıklıkları Arasındaki İlişki Dağılımı

İnternet'ten Yararlanma						
Ünvan	Her Zaman	Sıklıkla	Arasıra	Nadiren	Hiç	Toplam
Prof. Dr.	10 12.8	26 33.3	22 28.2	13 16.7	7 9.0	78 100.0
Doç. Dr.	9 8.7	20 19.2	32 30.8	24 23.1	19 18.3	104 100.0
Yrd. Doç. Dr.	31 10.8	80 28.0	80 28.0	64 22.4	31 10.8	286 100.0
Toplam	50 10.7	126 26.9	134 28.6	101 21.6	57 12.2	468 100.0

$$x^2 = 9.860 \quad sd=8 \quad p>0.05$$

Tablo 5’de ünvan ile internet’ten yararlanma sıklıkları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemektedir. Ünvan ile interneti kullanma arasında istatistiksel olarak bir fark görülmesi de profesörlerin; her zaman %12.8, sıklıkla %33.3, ara sıra %28.2 ve nadiren de %16.7 oranlarında kullandıkları görülmektedir. Doçentlerde ise; ara sıra kullanma oranı %30.8, nadiren kullanma oranı %23.1, sıklıkla %19.2 ve hiç kullanmama oranı %18.3 olarak görülmektedir. Yardımcı doçentlerde ise; sıklıkla ve ara sıra %28.0, nadiren %22.4, her zaman %10.8 olarak kullanılmaktadır.

Doçent kadrosundaki öğretim üyelerinde ise hiç kullanmıyorum diyenlerin oranı %18.3 gibi bir oranda olduğu görülmektedir ve bu oran oldukça dikkati çekicidir. Hiç kullanmama oranının profesörlerde %9 ve yardımcı doçentlerde %10.8 olarak gerçekleştiği olduğu görülmektedir.

Tablo 5’de genel olarak, profesörlerin ve yardımcı doçentlerin “her zaman” ve “sıklıkla” interneti kullandıkları söylenebilir. İnternet kullanma faaliyeti genellikle boş zamanlarda yapılmaktadır. Doçent kadrosundaki öğretim üyelerinin yoğun iş tempolarından ve bilimsel çalışmalarından dolayı interneti kullanma konusunda daha hassas davrandıkları söylenebilir.

Yapılan araştırmalar internette yararlanan grubun çoğunluğunun araştırma görevlileri olduğu ve bunun beklenen bir sonucu yansıtmakta olduğunu göstermiştir. Teknolojinin, genç nesli temsil eden araştırma görevlileri tarafından daha yaygın kullanılmasının doğal olduğu belirtilmiştir (Aytaç vd., 2001:184).

Yapılan araştırmalarda internet kullananların kullanma sıklıklarının, eğitim düzeyi ile yakından ilişkili olduğu belirtilmiştir. Eğitim düzeyi yüksek olan bireyler, daha çok internet kullanmaktadırlar. Yıldız ve Bölükbaş’ın (2005:142–145) yaptığı araştırmalar da bu görüşü desteklemektedir.

Genel Değerlendirme ve Sonuç

Son on yılda tüm alanlarda olduğu gibi boş zaman aktivitelerinde de internet kullanılmaya başlanmıştır. İnternet; tutum, davranış ve alışkanlıklarımızda önemli değişikliklere yol açacak potansiyele sahiptir. İnternetin bir eğlence aracı olduğu düşünülmekte ve bu araç, toplumun büyük bir genelinde kullanılmaktadır. Yapılan araştırmalarda öğretim üyelerinin %57'sinin çeşitli amaçlar için “her gün” internetten yararlandıkları belirlenmiştir. Araştırmamızda ise, öğretim üyelerinin interneti boş zaman aktivitesi olarak kullananların oranı; ara sıra ve sıklıkla %28 oranında iken her zaman kullananların oranı ise %11 olarak bulunmuştur.

Öğretim üyelerinin cinsiyetleri ile internet kullanma sıklıkları arasında istatistiksel bir farklılık görülmemekle beraber, erkek öğretim üyelerinin, kadın öğretim üyelerine göre interneti kullanma “her zaman” ve “ara sıra” oranları yüksektir. Genç öğretim üyelerinin de interneti kullanma oranları yüksek iken, yaş seviyesi ilerledikçe internet kullanma sıklıkları oranında bir azalma görülmüştür. Bekâr öğretim üyelerinin, evli öğretim üyelerine göre ailevi sorumlulukları olmadığından, boş zaman aktivitesi olarak daha yüksek oranlarda internet kullandıkları görülmüştür.

Öğretim üyelerinin uzmanlık alanları ile internet kullanma sıklıkları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır. Fen bilimlerinde çalışan öğretim üyeleri bilgisayar ve interneti daha yüksek oranlarda kullanmaktadırlar. Yapılan araştırmalarda eğitim seviyesi ile internet kullanma arasında istatistiksel bir farkın olduğu, eğitim seviyesi düşük bireylerin daha az oranlarda internet kullandıkları belirlenmiştir. Yüksek öğretim kurumlarında çalışan öğretim üyelerinin, interneti boş zaman etkinliği olarak kullandıkları görülmekle beraber, yardımcı doçent ve profesör kadrosundaki öğretim üyelerinde “her zaman” ve “sıklıkla” kullandıkları görülmüştür.

İnternet, tüm dünyada yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. İnternetin sosyal yaşamda ve yapıda köklü değişikliklere neden olacağı tahmin edilmektedir. Öğretim üyelerinin mesleki gelişmelerinin yanında, boş zaman aktivitesi içinde internet kullanma sıklıklarının artacağı ifade edilebilir.

Kaynakça

- Atabek, Ü.** (2001), “İnternet ve Sosyal Bilimlerde Metodoloji”, Amme İdaresi Dergisi, Cilt:34, Sayı:1, Mart.
- Aytaç, M. vd.** (2001), “Akademisyenlerin Çalışma Yaşamı ve Kariyer Soruları” Uludağ Üniversitesi Araştırma Fonu İşletme Müdürlüğü Proje No:99/29, Haziran.
- Bölükbaş, K.** (2005), “İnternet Kafeler”, İnternet ve Toplum, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Bülbul, İ. H.** (1998), “Öğretim Elemanlarının İnterneti Kullanma Eğilimleri”, Selçuk Ün. Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, 7. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Konya, 9–11 Eylül.
- Gezer, B., Sevim, Y.** (2006), “Ortaöğretim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin İnternet Kullanımlarının Mesleki Gelişimlerine Etkisi (Elazığ İli Örneği)”, Fırat Ün., Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları, C:5, Sayı:1, No:1, Ekim.
- Gürol, M., Sevindik, T.** (2005), “İnternet Kafeye Giden Bireylerin Kafelerden Beklenti Düzeylerinin Belirlenmesi”, I. Uluslararası Mesleki ve Teknik Eğitim Teknolojileri Kongresi, Marmara Üniversitesi, İstanbul, Eylül.
- Kızılçelik, S.** (1998), “Sosyoloji Yazıları 1”, Saray Kitapevleri, İzmir.
- Kocadaş, B.** (2002), “Görsel Medya ve Şiddet Kültürü”, İnönü Üniversitesi, Sosyoloji ABD., Yayınlanmamış Doktora Tezi, Malatya.
- Konedralı, E.** (2006), “Sağ Kolumuz İnternet”, On–Off, Akşam Gazetesi, 2 Mart.
- Kozanoğlu, C.** (1997), “İnternet, Dolunay, Cemaat”, İletişim, İstanbul.
- Kuloğlu, C.** (2001), “İnternet Cafeler ve İnternet Bağımlılığı: Ankara Örneği”, Hacettepe Üniversitesi, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Okuyucu C., Ramazanoğlu F.** (2006), “Dünyadaki Değişimin Boş Zaman Faaliyetlerine Etkisi”, 9. Uluslar Arası Spor Bilimleri Kongresi, Muğla Ün., Muğla.
- Tarcan, A.** (2005), “Dünden Bugüne İnternet Üzerine Felsefi Yaklaşımlar”, İnternet ve Toplum, Anı Yayıncılık, Ankara, Şubat.
- Uysal, M., Tunç, M.** (1996), “İnternet”, Beta Basım, Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul.
- www.gftturkiye.com**
- Yıldız, M. C., Bölükbaş, K.** (2005), “İnternet Kafeler, Gençlik ve Sosyal Sapma”, İnternet ve Toplum, Anı Yayıncılık.
- Yurtsan, A.** (1996), “Medyada Görsellik ve Etkileşim Çağı”, Yeni Türkiye, Medya Özel Sayısı, Sayı:11, Eylül–Ekim.